

СТАНОВИЩЕ

**от доц. д-р Николай Атанасов Марин,
преподавател в Югозападния университет „Неофит Рилски“ –
Благоевград
на дисертационен труд за присъждане на образователна и научна
степен „доктор“
в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки,
професионално направление 3.6. Право,
докторска програма „Международно право и международни отношения“
Автор: Виктор Владимиров Серафимов
Тема: „ПРЕКРАТЯВАНЕ НА МЕЖДУНАРОДНИ ДОГОВОРИ“**

1. Общо представяне на процедурата и докторанта

Със Заповед №1016/27.04.2018 г. на Ректора на Югозападния университет „Неофит Рилски“ - Благоевград съм определен завътрешен член на научното жури по процедурата за защита на дисертационен труд на тема: „ПРЕКРАТЯВАНЕ НА МЕЖДУНАРОДНИ ДОГОВОРИ“, за придобиване на образователна и научна степен „доктор“ в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.6. Право, докторска програма „Международно право и международни отношения“.

Дисертационният труд е разработен от Виктор Владимиров Серафимов, зачислен със Заповед №63/15.01.2015 г. на Ректора на ЮЗУ „Неофит Рилски“ като докторант в редовна форма на обучение по докторска програма „Международно право и международни отношения“ към катедра „Международно право и международни отношения“ на Правно-историческия факултет, снаучен ръководител моя милост - доц. д-р Николай Марин.

Виктор Серафимов завършва висшето си образование по специалност „Право“ в Софийския университет „Св. Климент Охридски“ през 2011 г. Успоредно с това, през 2010 г. същият се дипломира успешно по специалност „Английско и европейско право“ в Университета в Кеймбридж, Великобритания. По време на своето следване Виктор Серафимов става част от представителните отбори на СУ „Св. Климент Охридски“ за студентски състезания по Право на Европейския съюз и Международно публично право, както следва – през 2009 г. в гр. Киев, Украйна участва в Central and Eastern

European Moot Court Competition, през 2010 г. в гр. Хага, Холандия участва в TeldersMootCompetition, а през 2011 г. в гр. Вашингтон, САЩ участва в JessupInternationalMootCompetition. В рамките на посочените състезания Серафимов получава редица персонални отличия – през 2009 г. получава SpeakersAward, а през 2011 г. е включен в Топ 100 на ораторите за света.

В професионален план Виктор Владимиров Серафимов е работил като юрисконсулт в редица търговски дружества, а от 2016 г. е член на управителния съвет на Българското национално радио. От 2017 г. същият е хоноруван асистент в Правно-историческия факултет на ЮЗУ „Неофит Рилски“ като води упражнения по учебните дисциплини „Право на Европейския съюз“ и „Международно частно право“.

Представеният от докторанта комплект материали на хартиен и електронен носител е в съответствие с изискванията на Вътрешните правила за развитие на академичния състав на ЮЗУ „Неофит Рилски“. Видно от приложените документи, докторантът е изпълнил успешно всички дейности и задачи, заложи в индивидуалния му план за обучение. Същият е отчислен с право на защита през м. Януари 2018 г, а с решение на Факултетния съвет на Правно-историческия факултет, отразено в Протокол №27 от 12.04.2018 г. е допуснат до външна защита на дисертационния си труд.

2. Актуалност на темата на дисертационния труд

Дисертационното изследване засяга един актуален, комплексен проблем, който подчертава интердисциплинарния характер на труда. На първо място, следва да се отбележи, че това е първото цялостно научно изследване на въпроса за основанията и процедурата по прекратяване на международни договори.

В систематичното тълкуване, съпоставянето на изискванията и процедурите, произтичащи от нормите на международното публично право и правото на международните договори, с изискванията на националното законодателство на Република България има изключително теоретико-практическо значение за дейността на българските институции с правомощия в областта на външната политика. Подобно съпоставяне е особено полезно за процедурите по сключване, ратифициране, утвърждаването и денонсирането на международни договори от друга. Това изследване е извършено в контекста на изключителната динамика в международните отношения, характеризираща се със сключването и прекратяването на редица съществени международни договори от страна на Република България.

В дисертационния труд докторантът е изследвал международни договори, сключени от Република България, които впоследствие са били денонсирани както от Народното събрание, така и от Министерския съвет. Нещо повече – докторантът е идентифицирал редица процедурни нарушения, допуснати от Република България при денонсирането на някои международни договори като е анализирал мащаба на допуснатите нарушения, както и техните потенциални последици. В този смисъл, следва да се приеме, че дисертационният труд може да бъде използван от съответните държавни органи в страната като практическо и методическо ръководство в изследваната област.

3. Познаване на проблема

В рамките на проведеното дисертационно изследване Виктор Серафимов е систематизирал редица изводи и обобщения, които дават основание категорично да се заяви, че той задълбочено е проучил както проблематиката на разглежданите интердисциплинарни въпроси, така и фундамента на научната област на международното право и международните отношения.

Прави впечатление, че в дисертационния труд е включено подробно изследване на правно-историческите процеси, които са довели до формирането на всеки от институтите, свързани с основанията и процедурата по прекратяване на международните договори. В резултат на това изследване авторът е представил оригинална систематизация на основанията за прекратяване на международни договори като са обобщени определени сходства между отделни институти, които са формулирани за първи път в българската правна доктрина. Изследването на различните основания за прекратяване на международните договори преминава в интердисциплинарно като авторът изследва не само чисто международноправната същност на въпроса, но и облигационноправните му измерения. Очертани са редица принципни изводи, които намират приложение както в публичното, така и в частното право.

Следва да се отбележи, че дисертационното изследване е извършено комплексно, въз основа на приложимите норми от правото на международните договори и на практиката на международни съдилища и трибунали. Проучени са голям брой международни договори, сключени, ратифицирани, утвърдени от Република България както и денонсирани такива от Народното събрание или Министерския съвет. В този

смисъл, авторът е систематизирал и обобщил както общите изисквания на правото на международните договори, така също и на българското конституционно и административно право.

4. Методика на изследването

В дисертационното изследване са използвани редица научноизследователски способности като метод на описание, метод на сравнение, контент-анализ, ивент-анализ, исторически, систематичен, телеологичен, нормативен и езиков анализ. Обектите на изследване са подложени на подробен и многостранен анализ както от теоретична, така и от практическа гледна точка, в резултат на което са формулирани съответните изводи и обобщения. Авторът постига баланс в изследването на различните източници на правото на международните договори. Същевременно, българските източници - първични и вторични, заемат централно място. Въпреки това, следва да се отбележи, че авторът използва редица изследвания на чужди езици – английски, немски, френски, италиански, испански, руски и полски.

5. Характеристика и оценка на дисертационния труд и приносите

Дисертационният труд се състои от увод, три глави, заключение, библиография от 447 единици и приложение, в общ обем от 303 страници.

Уводът очертава предмета и актуалността на разглежданата тема. Поставена е и конкретна цел на изследването – да се направи цялостен анализ на основанията и процедурните правила за прекратяване на международни договори, произтичащи както от нормите на международното публично право, така и от нормите на националното право на Република България. С оглед изпълнението на поставената цел са формулирани ясни задачи.

Първа глава е озаглавена „Формиране и утвърждаване на правото, приложимо при прекратяване на международни договори“. В нея цялостно и систематично е изследван процесът на зараждане на международните обичаи, приложими при прекратяване на международни договори в международното публично право от Древността, през Древна Гърция и Рим до края на XIX век. Изследвани са опитите за кодификация на правото на международните договори от края на XIX век до 1969 г. като е обърнато изключително внимание на дейността на Комисията по международно право на ООН. В рамките на самостоятелен раздел от тази глава са очертани и разграничени понятията и институтите, които формират този дял от правото на

международните договори. Докторантът е изследвал също и процесите на формиране и утвърждаване на процедурните правила, приложими при прекратяване и денонсирани на международни договори от Българската държава като са анализирани четирите конституции, действали в страната от 1879 г. до настоящия момент.

Втора глава от дисертационния труд е озаглавена „Основания за прекратяване на международни договори“. В нея са изследвани всички основания за прекратяване на международните договори, така както са установени във Виенската конвенция за правото на договорите от 1969 г. Докторантът е разгледал систематиката на прекратителните основания като е предложил собствена класификация на отделните видове основания. След тази обща част докторантът е изследвал всяко прекратително основание като последователно е проследил правно-историческото развитие на дадения институт и настоящата правна уредба, установена от Виенската конвенция за правото на договорите от 1969 г. В тази връзка са посочени отделните елементи от хипотезата на всяка норма от Виенската конвенция, която съдържа прекратително основание.

Изследвана е практиката на международната общност като цяло и на Република България в частност. Посочени са примери за международни договори, денонсирани от Република България, при които са допуснати нарушения в тълкуването и прилагането на разпоредбите на Виенската конвенция за правото на договорите. В този смисъл, докторантът е анализирал множество актуални примери, последният от които е договорът между Руската федерация, Република България и Република Гърция за изграждане и експлоатация на петролопровода Бургас-Александруполис.

Трета глава от дисертационния труд е озаглавена „Процедура и последствия от прекратяването на международни договори“. В нея са изследвани процедурните правила за прекратяване на международни договори под формата на сравнително правен анализ на международното публично право и националното право на РБ. Извършен е сравнителен анализ на правните режими, установени от Конституцията на Народна Република България от 1971 г. и Конституцията на Република България от 1991 г. Същевременно, докторантът е проучил практиката на страната при денонсирането на международни договори в двата периода. Като резултат от извършения анализ е очертано наличието на законодателен дефицит в действащата конституционна уредба по отношение на разпределянето на правомощията за денонсиране на международни договори. Накрая докторантът е изследвал и последствията от прекратяване на международни договори от гледна точка на правните последици за страните.

В заключението докторантът е обобщил резултатите от научното изследване като е отчетено изпълнението на поставените в увода задачи, посочени са съответните изводи и са очертани основните приноси на труда според автора. Заслужава внимание конкретното предложение *de lege ferenda* за приемане на допълнителен конституционен текст с цел отстраняване на законодателния дефицит, очертан в трета глава.

6. Преценка на публикациите и личния принос на докторанта

Докторантът е публикувал 2 статии, свързани с темата на дисертационния труд. Въпреки сходството в заглавията на двете публикации, същите съдържат две напълно различни изследвания на процедурата по прекратяване на международни договори. Прави впечатление изключително задълбоченото систематично и телеологично тълкуване на нормите от Конституцията на Република България от 1991 г., както и идентифицирането на дефицита в конституционната уредба, който докторантът е описал подробно в глава трета от дисертационното изследване. Положителна оценка заслужава фактът, че изследванията и изводите в публикациите на Виктор Серафимов са доразвити и включени в рамките на дисертационния му труд.

7. Автореферат

Представеният към дисертационния труд автореферат е с обем от 25 страници и в структурно отношение отговаря на нормативните изисквания на ЗРАСРБ, Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и Вътрешните правила за развитие на академичния състав на ЮЗУ „Н. Рилски“. Същият съдържа кратко изложение на актуалността на темата, предмета, обекта, методите, целите, задачите и структурата на научното изследване, научната новост на труда, справка за основните приноси на труда според автора, както и списък на неговите публикации по темата.

8. Препоръки за бъдещо използване на дисертационните приноси и резултати

Дисертационният труд включва редица приноси със съществено научно-приложно значение за българската юридическа теория и практика. Препоръката ми е дисертационното изследване да бъде публикувано, за да е достъпно и за по-широката публика. Намирам, че дисертационното изследване е добра основа за допълнителни изследвания на други въпроси, свързани както с прекратяването на международните договори, така и с правото на международните договори като цяло.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд съдържа научни, научно-приложни и приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката и отговаря на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България, Правилника за неговото прилагане и Вътрешните правила за развитие на академичния състав на ЮЗУ „Неофит Рилски“.

Докторантът Виктор Владимиров Серафимов демонстрира високо равнище на теоретични познания и професионални умения в областта на докторска програма по „Международно право и международни отношения“ като показва качества и способности за провеждане на самостоятелни научни изследвания, вкл. интердисциплинарни такива.

С оглед на гореизложеното, убедено давам своята положителна оценка за проведеното дисертационно изследване и предлагам на уважаемото научно жури да присъди образователна и научна степен „доктор“ на Виктор Владимиров Серафимов в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.6. Право, докторска програма „Международно право и международни отношения“.

24.05.2018 г.

Гр. Благоевград

Изготвил становището:

/доц. д-р Николай Марин/